

Úlohy na cvičení z Matematické analýzy 3

29. října 2024

Poznámka: úlohy 1 až 24 jsou zopakovány z minula.

Za nimi následují úlohy z poslední přednášky.

1* Vysvětlete proč pro $M \subset \mathbb{R}$ a funkce f_n, f platí implikace

$$(f_n \rightrightarrows f \text{ na } M) \implies (f_n \rightarrow f \text{ na } M)$$

Tedy ze stejnoměrné konvergence posloupnosti funkcí na množině M plyne bodová konvergence.

2* Vysvětlete proč pro $M \subset \mathbb{R}$ a funkce f_n, f platí ekvivalence

$$(f_n \rightrightarrows f \text{ na } M) \iff \left(\lim_{n \rightarrow \infty} \sup_{x \in M} |f_n(x) - f(x)| = 0 \right)$$

Tedy, že nutnou a postačující podmínkou stejnoměrné konvergence posloupnosti funkcí na množině M je nulová limita suprema výrazu $|f_n(x) - f(x)|$ na množině M .

3. Vysvětlete, že pro funkce f_n, f spojitě na uzavřeném intervalu $[a, b]$ je možné supremum

$$\sup_{x \in [a, b]} |f_n(x) - f(x)|$$

nahradit maximem

$$\max_{x \in [a, b]} |f_n(x) - f(x)|$$

a že toto maximum lze nahradit větším z čísel

$$\left| \max_{x \in [a, b]} (f_n(x) - f(x)) \right|, \quad \left| \min_{x \in [a, b]} (f_n(x) - f(x)) \right|$$

4. Mocninná řada $\sum_{n=0}^{\infty} a_n(x - x_0)^n$ má poloměr konvergence $r > 0$. Kladné číslo ε je menší než r . Označme $b_n = a_n(r - \varepsilon/2)^n$.

Ukažte, že $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = 0$.

5a* Sečtěte řadu

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{n(n+1)}{2^n}$$

5b*

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{n^2}{2^n}$$

6. Ukažte, že pro každou trojici reálných čísel x, y, z platí $|z - x| \leq |y - x| + |z - y|$.

Návod: proberte všechna možná pořadí bodů na číselné ose.

Návod2: použijte trojúhelníkovou nerovnost.

7. Zjistěte, zda $(\mathbb{R}, \varrho_{diskr})$ je metrický prostor, kde

$$\varrho_{diskr}(x, y) = 1 \text{ pro } x \neq y$$

8. Ukažte, že pro každou čtveřici čísel $a, b, c, d \in \mathbb{R}$ platí

$$\sqrt{(a+c)^2 + (b+d)^2} \leq \sqrt{a^2 + b^2} + \sqrt{c^2 + d^2}$$

Dosazením $a = y_1 - x_1, b = y_2 - x_2, c = z_1 - y_1, d = z_2 - y_2$ dostaneme v závěru přednášky dokazovanou trojúhelníkovou nerovnost.

9. Nechť $f_n(x) = \frac{x}{\exp(nx^2)}$ je posloupnost funkcí. Vypočtěte derivaci f'_n a bodové limity posloupností f_n i f'_n . Dále určete, zda pro $x \in \mathbb{R}$ platí

$$\lim_{n \rightarrow \infty} f'_n(x) = \left(\lim_{n \rightarrow \infty} f_n(x) \right)'$$

10. Odvoďte koeficienty Taylorovy řady funkce $f(x) = (1+x)^\alpha$ pro $\alpha \in \mathbb{R}$ a určete její poloměr konvergence.

- 11* Odvoďte koeficienty Taylorovy řady funkce $f(x) = 1/(1-x^2)$ a určete její poloměr konvergence.

- 12a* Vypočtěte derivaci funkce f v bodě $x = 0$

$$f(x) = \begin{cases} \exp(-1/x^2) & x \neq 0 \\ 0 & x = 0 \end{cases}$$

- 12b* Vypočtěte $f''(0)$.

- 12c* Vypočtěte $f^{(3)}(0)$.

- 12d** Odvoďte Taylorovu řadu funkce f se středem v bodě nula.

13. Nechť $(V, \|\cdot\|)$ je normovaný lineární prostor. Ukažte, že (V, ϱ) , kde $\varrho(x, y) = \|x - y\|$ je metrický prostor.

- 14* Ukažte, že $\|(x_1, x_2)\|_{\max} := \max\{|x_1|, |x_2|\}$ je normou na $\mathbb{R}^2$.

15. Ukažte, že euklidovská norma splňuje axiomy (N1), (N2) normy.
16. Odvoďte a nakreslete jednotkovou kouli se středem v počátku v $\mathbb{R}^2$ v maximové metrice.
- 17* Ukažte, že v metrickém prostoru s metrikou ϱ jsou ekvivalentní výroky

$$\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = x \iff \lim_{n \rightarrow \infty} \varrho(x_n, x) = 0$$

18. Použijte předchozí cvičení k důkazu, že v metrickém prostoru $(\mathbb{R}^2, \varrho_{eukl})$ je limita posloupnosti $x_n = (1/(n+1), (-1)^n/(n^2+1))$ rovna $o = (0, 0)$. Tj. vypočítejte limitu číselné posloupnosti a ukažte, že je rovna nule

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \varrho(x_n, o)$$

19. Napište definici otevřené množiny v metrickém prostoru (M, ϱ) ukažte

- (ii) M je otevřená množina,
- (iii) $\emptyset$ je otevřená množina,
- (iv) $\emptyset$ a M jsou uzavřené množiny.

20. Dokažte de Morganovy vzorce

$$M \setminus \bigcup_{\alpha \in I} A_\alpha = \bigcap_{\alpha \in I} (M \setminus A_\alpha), \quad M \setminus \bigcap_{\alpha \in I} A_\alpha = \bigcup_{\alpha \in I} (M \setminus A_\alpha),$$

Návod: rozmyslete si, jaký vztah má prvek $x \in M \setminus \bigcup_{\alpha \in I} A_\alpha$ k množinám A_α . A podobně pro pravou stranu.

21. Dokažte: Pokud jsou (F_α) uzavřené množiny, pak

- (i) je uzavřený jejich průnik

$$\bigcap_{\alpha \in I} F_\alpha$$

- (ii) sjednocení konečného počtu uzavřených množin je uzavřená množina. Tedy pro $I = \{1, 2, \dots, n\}$ je uzavřená množina

$$\bigcup_{k=1}^n F_k$$

22. Rozmyslete si, čemu jsou v euklidovském prostoru rovny množiny

$$\overline{(a, b)}, \quad \overline{\mathbb{Q}}, \quad \mathbb{Q}^\circ$$

23. UkaŹte, Źe pro otevřenou množinu G platí $G^\circ = G$.
24. UkaŹte, Źe pro uzavřenou množinu F platí $\overline{F} = F$.
25. UkaŹte, Źe funkce $f_i(x_1, x_2, \dots, x_n) = x_i$ je spojitá na svém definičním oboru $D_f = \mathbb{R}^n$.
- 26a Vypočtěte limity po všech přímkách a řekněte, co z výsledku plyne pro limitu funkce dvou proměnných

$$\lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} \frac{xy}{x^2 + y^2}$$

26b

$$\lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} \frac{x^2}{x^2 + y^2}$$

26c

$$\lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} \frac{x^2y}{x^4 + y^2}$$